

Ören Yerinin Açık Hava Müzesi Olarak Kabul Edilmesi Gelirinden Belediyeye Pay Kesilmesi

Bu karar Ören yerinin açık hava müzesi olarak kabul edilmesinde ve gelirinden belediyeye pay kesilmesinde kanuni olanak bulunup bulunmadığı hususuna ilişkindir.

T.C.

DANIŞTAY

9. Daire

Esas : 1995/2645

Karar : 1997/363

Tarih : 04.02.1997

ÖZET : Ören yerinin açık hava müzesi olarak kabul edilmesinde ve gelirinden belediyeye pay kesilmesine kanuni olanak bulunmamaktadır.

(2464 sayılı BGK. m. 97)

KARAR METNİ:

Temyiz İsteminde Bulunan: İl Özel İdare Müdürlüğüne

izafeten ... Valiliği Vekili: Av. ...

Karşı Taraf : ... Belediye Başkanlığı

Vekili: Av. ...

İstemın Özeti : ... Belediyesi sınırları içerisindeki... Ören Yerine ve ören yeri içinde bulunan otopark ve piknik yerine girişte... İl Özel Müdürlüğünce alınan giriş ücretinin %40"ının ... Belediyesine ödenmesi isteğini reddeden 1.10.1991 tarih ve 4249 s. ... Valiliği İşleminin iptali ile elde edilen gelirin %40"ının... Belediyesine verilmesi istemiyle açılan davayı; 2464 s. Belediye Gelirleri Yasasının mükerrer 97/a maddesinde, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %40"ının belediye payı olarak ayrılacağı, belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15.günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer belediyesine ödenmesinin mecburi olduğunun hükme bağlandığı, davaya konu olan yerin açık hava müzesi olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği, bu yerin gezilip görülebilmesi için ayrı bir ücret gerekip gerekmediği hususlarının saptanması amacıyla Aydın İdare Mahkemesince mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırıldığı, bilirkişi raporunda; ... antik kenti hakkında açıklama yapıldıktan sonra söz konusu yerde henüz arkeolojik kazı çalışmalarının sürdürüldüğü, çıkan arkeolojik eserlerin restore edilerek kronolojik bir biçimde tasnif ve sergilemeye girmemesi, inzibati tedbirlerle koruma altına alınmasına rağmen henüz ilmi korumanın sağlanamaması sebebiyle bu antik alanın açık hava müzesi olarak isimlendirilemeyeceği, ancak ören yeri tabirini kullanmanın yerinde olacağı, ayrıca turnikelerden... İl Özel İdare Müdürlüğünce bastırılıp gişe sorumlularına teslim edilen bileti almak suretiyle ören yerinin gezilebileceği, kapalı mekan müzesinin ise Kültür Bakanlığınca bastırılıp bakanlık personeline satılan biletlerle gezilebildiği, ören yerinde alınan giriş ücretlerinin... İl Özel İdare Müdürlüğü hesabına dekont edildiği, anılan müdürlükçe ören yerinde ayrı bölümler için ayrı giriş ücreti uygulanmasının mükerrer ücret alımına girdiğinin belirtildiği, bilirkişi tarafından söz konusu yerin açık hava müzesi olmadığı vurgulanmış ise de, bu yer içerisinde eski çağlardan günümüze kadar gelen medeniyetlerin sosyal, ekonomik, mimarı ve kültürel özelliklerini yansıtan kent kalıntıları bulunduğu ve bu haliyle de aynı yerde bulunan taşınır eserlerin korunduğu ve sergilendiği kapalı müzenin tamamlayıcı bir unsuru niteliği taşıdığından 2464 s. Yasanın mükerrer 97/a maddesinde sözü edilen "her türlü müze tabiri" içerisinde yer aldığı ve giriş ücretlerinin %40"ının belediye payı olarak ayrılmasının kabulü gerekliliği, ancak ören yeri içerisinde ayrı ücreti gerektiren park, piknik yeri gibi yerlerin aynı kapsamda değerlendirilmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle kısmen kabul ederek dava konusu işlemin ören yeri giriş ücretine ait kısmının iptaline, dava gününden itibaren... İl Özel İdare Müdürlüğünce... (...) ören yerine girişte elde edilen gelirin %40"ının ... Belediyesine verilmesine, ören yeri içindeki oto park ve piknik yeri giriş ücretine ait kısmının reddine

hükmeden Denizli Vergi Mahkemesinin 3.7.1995 tarih ve 1995/273 s. kararının; ... ören yeri olarak adlandırılan yerin açık hava müzesi durumunda bulunmadığının bilirkişi raporunda belirtilmesine rağmen mahkemece her türlü müze tabiri içerisinde yorumlanmak suretiyle giriş ücretlerinden belediyeye pay verilmesine hükmedilmesinin yasalara uygun olmadığı, bu yerin doğal güzellikleri ve tarihi harabeleri içeren ören yeri olduğu, il özel idaresince bastırılan biletlerle bu yere girildiği ve elde edilen gelirin özel idare müdürlüğüne ilişkin olduğu, aynı yerde bulunan kapalı müzeye girişte elde edilen gelirden ise belediyeye kanun gereği %40 pay verildiği, ayrıca bu yerin iki ayrı girişi bulunduğu ve ikinci girişin ... Belediyesi sınırları içerisinde kaldığı, bu husus da mahkemece dikkate alınmadığından kararın eksik incelemeye dayandığı ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti: Savunma verilmemiştir.

Savcı Metin Yüksel'in Düşüncesi: Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, 2577 s. İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen sebeplerden hiçbirisine uymayıp vergi mahkemesince verilen kararın dayandığı hukuki ve kanuni nedenler karşısında, anılan kararın bozulmasını gerektirir nitelikte görülmemektedir.

Açıklanan sebeple temyiz isteminin reddi ile vergi mahkemesi kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Tetkik Hakimi Buket Oral'in Düşüncesi: Uyuşmazlıkta... Belediyesi sınırları içerisinde bulunan ve... Ören yeri olarak isimlendirilen yerin, açık hava müzesi niteliğinde bulunmayıp ören yeri olduğu ve giriş ücretlerinin il özel idare müdürlüğüne tahsil edildiği anlaşılmıştır.

2464 s. Yasanın mükerrer 97/a maddesinde ören yerlerinden söz edilmediğinden, ören yeri giriş ücretlerinden belediyeye pay verilmesi mümkün değildir.

Bu sebeple temyiz isteminin kabulü ile vergi mahkemesi kararının işleminin iptal edilmesine ait kısmının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince işin gereği görüşülerek düşünüldü:

Uyuşmazlık, ... Belediyesi sınırları içerisindeki... Ören yerine ve Ören yeri içinde bulunan otopark ve piknik yerine girişte... İl Özel İdare Müdürlüğüne alınan giriş ücretinin %40'nın ... Belediyesine ödenmesi isteğini reddeden... Valiliği işleminin iptali ile elde edilen gelirin %40'nın belediyeye verilmesi istemiyle açılan davayı kısmen kabul ederek

işlemin; örenleri giriş ücretine ait kısmının iptal edilmesine ve dava gününden itibaren... İl Özel İdare Müdürlüğüne örenlerine girişte elde edilen gelirin %40"ının belediyeye verilmesine, örenleri içindeki otopark ve piknik yeri ücretine ait kısmının reddine hükmeden vergi mahkemesi kararının; il özel idare müdürlüğüne izafeten... Valiliği tarafından bozulması istemine ait bulunmaktadır.

2464 s. Belediye Gelirleri Kanununa 3239 s. Yasanın 126. maddesiyle eklenen mükerrer 97/a maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde gerçek ve tüzel kişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin %40"ının belediye payı olarak ayrılacağı, belediye payı olarak ayrılan miktarın tahsilini takip eden ayın 15 inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer belediyesine ödenmesinin mecburi olduğu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 2552 s. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Yasasının 5/a. maddesinde, müzelerin giriş ücretlerinin döner sermayenin geliri olduğu belirtilmiş, il özel idaresi yasasının değişik 80 inci maddesinde de milli park statüsünde bulunmayan, doğal güzellikleri taşıyan veya tarihi harabe niteliğinde olup Kültür ve Turizm Bakanlığınca ücretli girişe tabi tutulmayan yöreler için valilerin teklifi Kültür Ve Turizm Bakanlığının onayı ile alınacak giriş-gezi ücretlerinin il özel idaresinin gelirleri arasında sayılacağı açıklanmış bulunmaktadır.

Bu madde hükümlerinin birlikte tetkiki sonucunda, 2464 s. Yasanın mükerrer 97/a maddesinde sözü edilen "her türlü müze" tabirinin, kapalı yer dışında taşınmaz nitelikteki eski eserleri ihtiva eden, özel koruma altına alınan ve Kültür Bakanlığınca ücretli girişe tabi tutulan yerleri de kapsadığı, bu yerlerin giriş ücretlerinin %40"ının belediye payı olarak ayrılması gerektiği, ancak tarihi harabe olup Kültür Bakanlığınca ücretli girişe tabi tutulmayan yerlerden alınacak olan giriş-gezi ücretleri il özel idare geliri sayıldığından bu gelirden belediyelere pay verilmesinin söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu halde belediye sınırları içerisinde yer alan ve "... Örenleri" olarak isimlendirilen bu yere ilişkin giriş ücretlerinden belediyeye pay verilebilmesi için söz konusu yerin niteliğinin tespiti önem kazanmaktadır.

Bu amaçla Aydın İdare Mahkemesi tarafından yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen 14.12.1993 günlü bilirkişi raporunda; bugün için örenleri olarak isimlendirilen... Antik Kentinin Kültür Bakanlığınca 1. derece doğal sit ve arkeolojik sit alanı olarak koruma altına alındığı, burada arkeolojik kazı çalışmalarının devam ettiği, çıkan arkeolojik eserlerin restore edilerek kronolojik bir biçimde tasnif ve sergilemeye girmemesi, inzibati tedbirlerle koruma altına alınmasına rağmen henüz ilmi korumanın

sağlanamaması sebebiyle bu antik alanı, açık hava müzesi olarak isimlendirmenin yanlış olduğu, ancak ören-yeri tabirini kullanmanın yerinde olacağı, sair taraftan Kültür Bakanlığı Döner Sermaye ve İşletme Müdürlüğünce müze ve ören yerlerinde uygulanacak ücret listelerinde... Müzesi ve Örenlerinin ayrı ayrı gösterilerek ayrı giriş ücretleri uygulandığı, ayrıca turnikelerden... İl Özel İdare Müdürlüğünce bastırılıp gişe sorumlularına teslim edilen bileti almak suretiyle bu yerin gezilebildiği, kesilen biletlerden alınan ücretlerin... Özel İdare Müdürlüğü hesabına dekont edildiği, kapalı müzenin ise Kültür Bakanlığınca bastırılıp, bakanlık personeline satılan biletle gezilebildiğinin görüldüğü belirtilmiştir.

Ayrıca dairemizin 19.12.1995 günlü ara kararı ile söz konusu yerin giriş ücretleriyle ilgili olarak Kültür Bakanlığından bilgi ve belge istenilmiş olup, gerek il özel idare müdürlüğünün gönderdiği 28.2.1996 günlü... Valiliği İl Kültür Müdürlüğünün Kültür Bakanlığına yazdığı yazıda, gerekse Kültür Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin gönderdiği 4.3.1996 günlü yazıda: Bakanlığın tespit ettiği... örenyeri giriş-gezi ücretlerinin il özel idare müdürlüğünce bastırılan bilet karşılığı tahsil edildiği ve toplanan gelirlerin il özel idare bütçesine dahil edildiği açıklanmıştır.

Bütün bu bilgilerin değerlendirilmesinde. 1. derece doğal sit ve arkeolojik sit alanı ilan edilen ve giriş ücretleri il özel idare müdürlüğünce tahsil edilen bu yerin, açık hava müzesi niteliğinde bulunmadığı, örenleri olduğu sonucuna varıldığından ve 2464 s. Yasanın mükerrer 97/a maddesinde ören yerlerinden söz edilmediğinden, bu yere ilişkin giriş ücretlerinden belediyeye pay verilmesine kanunen imkân bulunmamaktadır.

Bu halde vergi mahkemesince bu yerin açık hava müzesi olarak kabul edilmesinde ve gelirinden belediyeye pay verilmesi için valilikçe tesis edilen red işleminin bu kısmının iptal edilmesine karar verilmesinde kanuni isabet görülmemiştir.

Açıklanan sebeplerle temyiz isteminin kabulüne, Denizli Vergi Mahkemesinin 3.7.1995 tarih ve 1995/273 s. kararının bozulmasına, dosyanın anılan mahkemeye gönderilmesine, 4.2.1997 tarihinde **oybirliği** ile karar verildi.

Kaynak: DKD. Sayı 94 s: 559

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA